

Aurdal 29.06.2022

Helse- og omsorgsdepartementet

ref.: 22/1464

Høring - avvikling av godkjenningsordningen i fritt behandlingsvalg

Innledning

Vi takker for muligheten til å komme med synspunkter og vurderinger av forslaget om å avvikle ordningen fritt behandlingsvalg.

Stiftelsen Valdresklinikken har behandlet rusavhengige som en ideell stiftelse siden 1991. Vi er en TSB institusjon med avtaler med Helseforetakene Sør-Øst og Vest, jfr. Forskrift om offentlige anskaffelser § 30-2a, og vi er leverandør i ordningen FBV.

Grunnlag for avvikling

Stiftelsen Valdresklinikken har gjennom sine driftsårs tatt imot pasienter fra hele landet, og vi har per dags dato henvendelser fra alle landets fylker om behandlingsopphold hos oss.

Vår vurdering er at ønsket om å avslutte ordningen ikke ivaretar denne pasientgruppen og deres familier sitt behov for forutsigbare og differensierte behandlingstilbud. Når ordningen er besluttet avviklet er vår mening at tidsperspektivet for avvikling ikke gir rom for å utvikle og/eller sikre behandlingsskapasitet i tiltak som ivaretar pasienten og hens pårørende sine helhetlige behov – relasjonelt, helse, sosialt, økonomisk – for om mulig å få best mulig resultat for behandlingsskostnadene.

Vi stiller også spørsmål ved forarbeidet for beslutningen, - hvem har vurdert konsekvensene av at ruspasienten i realiteten fratras sin rett og mulighet for brukermedvirkning, og får store begrensninger i alternative behandlingstilbud?

For å belyse dette nærmere vil jeg kort gjøre rede for våre erfaringer:

Utviklingen de siste årene har vært at de fleste pasientene har lange polikliniske behandlingssløp bak seg, er sterkt medisinerert når de kommer til oss, - og alt for mange har vært «svingdørspasienter» i mange ulike rusinstitusjoner over mange år.

Vår erfaring er at pasienter som søker seg til vårt behandlingssprogram gjør dette ut fra hva de vet at vi tilbyr. Det er brukerstyring i praksis at rusavhengige etter mange mislykkede erfaringer aktivt søker seg til et behandlingstilbud som er svært strukturert med krav til obligatorisk deltakelse i vårt program. Pasientene er gjennom andres erfaring kjent med at effekten av vår behandling er god for målet om varig endring og totalavhold.

Det som fremheves spesielt fra pasientene er vår behandlingstid, - vårt program har en varighet på 2 år der primær døgntilbeholdning følges opp med 18 måneder tilbakefallsforebyggende behandling der pasientene møter til kortere samlinger og psykoedukative kurs. Den andre faktoren de fleste legger vekt på er vårt familiearbeid der familien inviteres til en uke samling med andre familier. Da jobber de

Postadresse: Postboks 24 2909 Aurdal	Besøksadresse: Søreisvegen 13 2910 Aurdal	Telefon: 61 36 29 70	Telefax: 6136 55 72	post@valdresklinikken.no www.valdresklinikken.no	Bankgiro: 2070 07 14188	Foretaksnr: 963971729
--	---	-------------------------	------------------------	---	----------------------------	--------------------------

bl.a. med egen medavhengighet, den friske forelderens omsorgskapasitet og familiemedlemmers individuelle behov for å styrke relasjoner og livskvalitet.

Vi vet at vårt familiearbeid har medført avgjørende endringer for barn av rusavhengige og vet at vi med vårt tilbud er relativt unikt nasjonalt. At vi har valgt å beholde og videreutvikle dette fokuset selv om vi ikke får betalt, begrunner vi i at barn og unges oppvekst er avhengig av at foreldre med rusavhengighet får behandling som inkluderer familien, - både av hensyn til familiemedlemmene og pasientens tilfriskning.

Det store flertallet av våre pasienter har ulike grader av psykisk sykdom / lidelse. Vi har bredt grunnlag for å hevde at døgnbehandling er nødvendig i en periode før poliklinisk oppfølging kan nyttiggjøres.

På generelt grunnlag er vår erfaring at kommuner og DPS som skal følge opp pasienten er svært ulikt i stand til å ivareta både videre behandling, og til å bistå med til dels store oppfølgingsbehov. Dette er erfaringer som ligger til grunn for at vi følger pasientene over minimum 18 måneder etter primærbehandlingen, at vi under behandling bistår sosialfaglig for å forberede best mulig for et liv uten rus, og at det er kort vei til tilbakefallsbehandling ved behov.

Utsette avvikling av ordningen

Håp er en viktig faktor i motivasjon for en krevende livsendring.

FBV ordningen har gitt mulighet til å velge seg til behandlingstilbud pasienter har tillit til kan hjelpe.

Vi er alvorlig bekymret for at flere gode tilbud vil bli oppløst på grunn av usikkerheten og uforutsigbarheten som følger den raske avviklingen det er lagt opp til politisk. På bakgrunn av våre erfaringer gjennom godt over 30 år vet vi at gode fagmiljø som bevarer og utvikler behandling som gir ønskede resultat, tar tid å etablere.

Ruspatientene og deres familier har ikke tid til å ta konsekvensen av nedbygging av gode tilbud som skal erstattes av noe som skal bygges opp. For svært mange barn, unge og unge voksne er konsekvensene fatale dersom gode behandlingstilbud forsvinner før alternativer er på plass. I dette perspektivet mener vi den planlagte avviklingen ikke er forsvarlig.

Stiftelsen Valdresklinikken oppfordrer Helse- og omsorgsministeren om å utsette avviklingen av ordningen FBV i påvente av en grundig konsekvensutredning sett i sammenheng med den varslede rusreformen.

For å sikre en best mulig ivaretagelse av pasienter og deres pårørende tillater vi oss å foreslå at det heller gjøres et arbeid for å forbedre ordningen på bakgrunn av en kvalitetsvurdering og –krav til leverandører, og at det settes inn oppfølging blant annet i form av behandlingsevaluering.

Vennlig hilsen

Grethe K. Hoviosen

Klinikkleder

Dir.tlf: 61362986

Mobil: 99253670

grethe.hoviosen@valdresklinikken.no

Postadresse: Postboks 24 2909 Aurdal	Besøksadresse: Søreisvegen 13 2910 Aurdal	Telefon: 61 36 29 70	Telefax: 6136 55 72	post@valdresklinikken.no www.valdresklinikken.no	Bankgiro: 2070 07 14188	Foretaksnr: 963971729
--	---	-------------------------	------------------------	---	----------------------------	--------------------------